

Libris.RO
Respect pentru cunoașterea românească

Vartan Arachelian

SCÂNTEIA VINE DE LA MOSCOVA

CUPRINS

Nota autorului	7
ÎN FAȚA DUMNEAVOASTRĂ REVOLUȚIA ȘI PERSONAJELE SALE	9
SCÂNTEIA VINE DE LA MOSCOVA.....	11
Con vorbirea întâi: Europa Liberă sau inamicul numărul unu.....	27
Con vorbirea a doua: Dacă n-ar fi existat, ar fi trebuit inventat.....	72
Con vorbirea a treia: Istoria unui complot anticeaușist	93
Con vorbirea a patra: Când începe să se împrăștie ceața	122
Con vorbirea a cincea: Securitatea și paternitatea denumirii Frontul Salvării Naționale	155

Respect pentru oameni și cărți

Convorbirea a șasea:

- Evanescența terorismului decembrist.....189

Convorbirea a șaptea:

- Eminența cenușie a Frontului și Securitatea.....216

Convorbirea a opta:

- Asasin sau erou?241

Convorbirea a nouă:

- Durere și eroism, sau greața de după victorie.....270

Convorbirea a zecea:

- CADA sau un personaj colectiv

în căutarea autorului298

Convorbirea a unsprezecea:

- Să fie acesta gustul victoriei!?.326

Convorbirea a douăsprezecea:

- Procesul unui proces de Crăciun.....356

Convorbirea a treisprezecea:

- Puterea și adevărul, sau cum se face că cine
vine la putere intră în conflict cu adevărul.....383

Convorbirea a paisprezecea:

- Recursul la morală.....415

Respect pentru oameni și cărti

Convorbirea a cincisprezeceă:

Requiem pentru învingători.....446

În loc de epilog:

Cine putea fi al cincilea dictator488

Observațiile unui istoric –

acad. prof. dr. Florin CONSTANTINIU502

SCÂNTEIA VINE DE LA MOSCOVA

Ce știm din culisele unde s-a pus la cale căderea comunismului din România? Dar mai întâi ce a fost Revoluția română? Că ea a fost opera revoltei populare care l-a adus la putere pe Ion Iliescu, împreună cu câțiva dintre cei rămași de căruță din garda dejistă, marginalizați de către Nicolae Ceaușescu. Unul dintre ei, care a interpretat o partitură importantă atât înainte de decembrie 1989, dar și în primele săptămâni de după luarea puterii, a fost Silviu Brucan. Se știe că un nucleu de complotiști s-a constituit în jurul acestuia. Poate de aceea s-a dovedit mai disponibil mărturisirilor, sau poate temperamentul său de autentic gazetar l-a făcut atât de transparent, spre deosebire de Iliescu, un activist ermetic, *aparatcik* sută la sută, format și deformat de cerințele nomenclaturii comuniste! Să mă însel oare în privința caracterului mai sincer al lui Silviu Brucan decât al celorlalți complotiști? Nu cred. Poate și vârsta, negreșit și statutul pe care a știut să și-l creeze *după*, acela de *guru* al tranzitiei, l-au făcut mai sincer și mai onest decât Ion Iliescu. S-a văzut încă din primele luni de după luarea puterii cât de deosebite aveau să fie *foile lor de parcurs*. Pe când Brucan s-a sustras repede din lupta politică revenind la vechea sa formăție jurnalistică, dar într-o postură neobișnuită încă în România pentru consumatorul de gazetărie politică – analist și comentator –, Ion Iliescu a rămas fidel formăției sale de activist pentru care sinceritatea e printre ultimele

scrupule pe care și le poate permite un politician. Indiferent, după cum s-a văzut, de regimul politic în care evoluează; dacă cineva ar avea răbdarea să frunzărească măcar una din cărțile publicate de Iliescu într-un sfert de secol – anul și cartea! – ar constata că ele sunt gândite pe convinerea că o schemă mincinoasă repetată până la sătietate va sfârși prin a se impune ca un adevăr posibil! Nu degeaba s-a spus că adevărul se scrie, nu se cunoaște! „Cazul Silviu Brucan“ e mult mai complex. Că a supt *la două maici*, cum zicea bătrânul cronicar, adică la mai multe servicii secrete străine, nu începe îndoială. Fără umbrela lor îl terminau de mult *serviciile* lui Ceaușescu. El s-a lăsat umbrit din două locuri: de la Moscova și de la Washington. Mai întâi a fost în capitala americană, și aşa cum s-a întâmplat cu delegații români plecați pe șest la Cairo ca să trateze ieșirea României din război, iar Aliații i-au ghidonat să caute pacea la Kremlin, la Stalin, aşa și acum americanii i-au arătat Răsăritul lui Brucan. La Moscova Gorbaciov i-a spus da, dar... Ceaușescu lichidat, comunismul *niet*. Cu flerul său politic indisutabil, și-a dat seama că nu e de glumit cu reacția de revoltă a mulțimii, adunată spontan în fața balconului CC (Comitetului Central) în după-amiază zilei de 22 decembrie 1989, apostrofându-i categoric pe cei care-i luaseră locul lui Ceaușescu. Vă amintiți ce i-a strigat mulțimea lui Iliescu atunci când acesta, în avântul lui spre vîrful puterii, i s-a adresat cu *tovarăși*? Era la câteva ore de când Ceaușescu cunoscuse furia mulțimii! Porunca, scandată la unison, – *fără comuniști!* – l-o fi convins, probabil, pe Brucan să uite dorința lui Gorbaciov de a încerca să scoată Partidul Comunist din coma în care intrase. Apoi tinerețea sa de la *Scînteia*, prea încărcată de păcate, când cerea execuției capitale împotriva liderilor partidelor democratice, ieșiți acum la lumina zilei, l-a făcut s-o cotească spre societatea civilă. (Puțini știu însă de o postură neobișnuită în care s-a situat Brucan la puțină vreme

Respect pentru băiemii și cartea
după Revoluție. Întâmplarea a făcut să fim la sfârșitul anului 1990 în Japonia, invitați de Ministerul de Externe. Eram împreună cu Tia Șerbănescu și Radu Budeanu. De la însoțitoarea noastră, o româncă, sedusă și abandonată de un localnic, am aflat că Brucan ne precedase, venind să pună la cale de la Tokyo de-o dislocare a lui Kim Ir Sen. Ce credeți că i-a dat prin cap? Redactarea unei scrisori – o copie, probabil, după „scrisoarea celor șase“, epistola compusă împotriva lui Ceaușescu, pe care numai el o semnase! Un Che Guevara fără pistol, înarmat doar cu pix și mărci poștale, pornit să-l alunge pe satrapul Coreei de Nord ofensându-l prin... poștă! De-ar fi reușit atunci, sigur că victimă ar fi fost uitată de lume până acum; Coreea ar fi fost unificată și dinastia Kim ar fi fost de mult în istorie tocmai bună de lada ei de gunoi!)

Calculele și misiunea sa inițială l-au făcut să-l promoveze pe Ion Iliescu la putere, singurul capabil să conducă procesul de reformă gorbaciovistă în România. Așa vedea el viitorul politic al României – monopartinic –, dar cu un Partid Comunist deschis dezbatelor și, implicit, unor curente pro și contra, ceva ca halimaua din Congresul Poporului de la Moscova. Poate cu acest scop a și inventat și a sponsorizat la început Grupul pentru Dialog Social. Înzestrându-l cu sediu și fonduri. Tot el a condus transformarea Frontului Salvării Naționale în partid politic, încălcând promisiunile inițiale, iar la ziarul *Scînteia*, rebotezat *Adevărul*, după ce în două numere redacția încercase busuiocul numind ziaru' lu' Nea Nicu *Scînteia Poporului*, l-a adus director pe Darie Novăceanu, un furibund inamic al fragilei opozitii anticomuniste. Cam astea au fost antecedentele sale revoluționare înainte de a deveni un *guru* al democrației din România. E de pomină cum apărea el în somptuoasa sală de recepție de la Intercontinental, la conferințele de presă cu jurnaliști din toată lumea! Gardat de jur împrejur de patru haidamaci în haine militare și înarmați cu Kalašnicovuri,

purtând pe cap o cască asemeni zidarilor de binale, mic și îndesat, era ca un celebru personaj din desenele animate, Calimero parcă-i spunea. După ce ne-a umplut de furie punându-ne diagnosticul – cu indulgența medicului care a văzut multe – că vom fi *stupid people* până azi, a pus umărul ca România să lase baltă gorbaciovismul și să aibă parte de o democrație pluripartinică. E adevărat că și Gorbaciov era pe tobogan, când s-a hotărât să o dea pe dreapta! Se dovedea încă o dată mai iute la minte decât pupila sa; în timp ce Iliescu orbecăia căutând să afle cine deține puterea la Moscova, intuiția infailibilă a rasei l-a ajutat pe Silviu Brucan să pună *comunismului de stat* diagnosticul de moarte clinică.

Dar să ne întoarcem la disidența din timpul lui Ceaușescu. Ea a început încă de la venirea acestuia la putere. Aflat în misiune diplomatică în SUA, Silviu Brucan s-a convins că în posibila confruntare militară victoria nu va fi a Moscovei. Mi-amintesc cât de surprins am fost, participând ca student în an terminal la Filologie, în ianuarie 1965, la o întâlnire în sala de consiliu a facultății, cu ambasadorul nostru rechemat de la ONU. Pe o tablă Brucan a defalcat, mai întâi, pe două coloane înzestrarea militară a celor două superputeri, trecând apoi la comentarea seacă, matematică a gurilor de foc. Era nu doar o demonstrație lipsită complet de sos propagandistic, dar și o dovadă că, dacă în America se dusese cu ideile pe care le prestase cândva la *Scînteria*, se întorcea în România cu valorile *lumii libere*. Chiar ne luase complici mărturisindu-ne că, deși nu mai era de mult gazetar, obsesiile meseriei nu-l părăsiseră; se scula cu noaptea-n cap, asculta știrile la radio și apoi scria comentarii. Chiar dacă nu i le cerea nimeni! Să-i fi produs morbul gazetăriei anticorpilor care l-au ferit mai târziu de responsabilitățile vinovate de care Iliescu nu e încă descărcat? Măcar juridic! Recitesc cele scrise până acum și mă mir că, deși l-am combătut cu vehemență timpului isteric în care am trăit la începutul anilor nouăzeci, ajung acum, când Silviu Brucan

nu mai e de multă vreme printre noi, să-i găsesc merite! Și, colac peste pupăză, după douăzeci de ani, Ion Iliescu i-a furat meseria de *guru*. Dar al stângii; din această poziție el garantează, continuă să garanteze candidatul stângii la Președinție! Așa cum avea să sprijine și candidatura „liberalului” Crin Antonescu! De aia merg lucrurile cum merg în România!

... În 1988, continuând acrobația pe sârmă cu autoritățile lui Ceaușescu și mai ales cu temuta Securitate, Silviu Brucan a reușit să-l păcălească pe Iulian Vlad și să primească pașaportul pentru a pleca legal la Washington. Poate că pașaportul i s-a dat cu speranța că *Tovarășul Take*, numele lui de ilegalist și apelativul colocvial de pe culoarele de la *Scînteia*, va pleca aiurea. Să-și fi pus Securitatea speranța că Brucan va cere azil politic? Sau Ceaușescu nu auzise vorba *tovarășilor mongoli*? (Decât să dai dușmanu’ afară din iurtă ca să se p... pe cort, mai bine-l ții cu țucalu-năuntru?!?) Aflat la Washington, Silviu Brucan îi va acorda lui Horia Pușcașu un lung interviu pentru *Vocea Americii*. El avea să fie preluat de publicația *Universul* (director Aristide Buhoiu) în octombrie 1988 sub titlul: „*SPOVEDANIA UNUI VECI MARXIST. SILVIU BRUCAN ÎN STATELE UNITE*“. Cine va face o monografie Silviu Brucan trebuie, neapărat, să parcurgă acest interviu! Iată un citat semnificativ: *Trebuie să recunosc în mod cinstit că în anii de după război și eu am fost lovit de boala sectarismului. Când recitesc unele articole pe care le-am scris atunci mă îngrozesc. (...) În străinătate nu vreau să critic guvernul român, când am vrut să-i spun ceva, am făcut-o în țară!* Niciun disident român care intenționa să revină acasă n-avea să aibă curajul său! Brucan va sfida autoritățile române nu numai din străinătate, dar și, apoi, din țară!

Până atunci, va face vizite succesive la Departamentul de Stat, la Londra, la Foreign Office, și apoi la Moscova. Cine nu știa că pericolul pentru Ceaușescu venea de acolo?

Și mai ales după ce la Kremlin se instalase Gorbaciov, un Tânăr lider care, deși detesta bețiile, se îmbăta cu ideea că poate face imposibilul: să reformeze comunismul! O vizită la Moscova echivala cu un gest sinucigaș. Brucan și-a asumat riscul. Ca și în primăvara anului când în Europa mijeană zorile păcii, iată și acum, la sfârșitul Războiului Rece, soarta României tot la Moscova se decidea. Această certitudine o va avea Brucan după întrevederea cu Gorbaciov, care a luat cunoștință de grupul complotiștilor de la București și „*a fost de acord (cu răsturnarea lui Ceaușescu) cu o singură condiție: să rămână la putere Partidul Comunist*“. E o doavadă în plus că „strategia Sinatra“, *My way*, de care făceau caz consilierii președintelui sovietic, era doar pentru uzul propagandistului și că în niciun caz Kremlinul nu avea să accepte ca la Praga, Berlin sau Sofia șlagărul lui Frank Sinatra să fie cântat/*dansat* altfel decât rusește. Iată de ce cred că aceia care-l alătură pe Mihail Gorbaciov Papei Ioan Paul al II-lea, lui Lech Walesa și lui Ronald Regan, galeria de personalități care au făcut posibilă căderea comunismului, ar trebui să fie mai prudenti; naivitatea de care a dat doavadă Gorbaciov, crezând că poate reforma comunismul de stat, nu-i poate conferi statutul de erou, ci mai degrabă, de... ageamiu politic! Spre norocul nostru, Dumnezeu îi luase mintile!

Nu numai în 1988 Mihail Gorbaciov credea că regimul communist poate fi „umanizat“, dar chiar și în decembrie 1989, la istorica întâlnire de la Malta cu George Bush, liderul sovietic dovedise că n-a ieșit din înțepeneala lui de komsomolist! Dar nu iluzia domnului Gorbaciov ne interesează aici, ci faptul că președintele Bush, după ce-i va aminti lui Gorbaciov, la întâlnirea din 2 decembrie de pe vasul *Maxim Gorki*, că „*Ați observat că în timpul schimbărilor din Europa de Est, Statele Unite n-au făcut declarații arogante, care ar fi putut aduce prejudicii Uniunii Sovietice!*“, a doua zi, pe 3 decembrie, el va reformula – mai explicit – rolul pe care Washingtonul îl conferă Moscovei în gestionarea schimbărilor

Răspunsul său la întrebarea căruia este deosebită înzestrație a lui Gorbaciov din zona ei de influență: „Doresc să accentuez în mod deosebit că dumneavoastră sunteți catalizatorul schimbărilor din Europa, care sunt constructive“.

Gorbaciov avea și până atunci suficiente dovezi că Bush nu se amesteca în treburile Estului. Printre ele se afla, indiscutabil, și ghidonarea spre Moscova a șefului disidenților comuniști de la București, Silviu Brucan. Atitudinea președintelui american se explică atât prin dorința de a nu îngreuna poziția de acasă a lui Gorbaciov – din ce în ce mai contestată –, cât și, în egală măsură, prin expertiza pe care Uniunea Sovietică o avea și o dovedise deja în schimbările la vârf din sistemul comunist. „Rebelă Românie“ încețase de mult să mai intereseze Statele Unite. Și chiar dacă n-ar fi fost aşa, Bush știa foarte bine că propriile servicii nu pot concura cu cele sovietice, chiar și în cazul României de unde acestea fuseseră ostracizate! Cunoștea insuccesul pe care GRU, serviciul secret al Armatei Sovietice, îl înregistrase în 1983 prin puciul instrumentat și conspirat de cățiva generali români de a-l înlătura pe Ceaușescu. Cu atât mai minuțios va fi pregătită revanșa serviciilor secrete la București! Acum, în decembrie 1989, nu mai era un secret pentru nimeni că schimbările produse deja în conducerile comuniste – precedate de vizitele lui Gorbaciov – fuseseră minuțios puse la punct și efectuate sub conducerea agenților sovietice. Bush, ca orice lider de țară democratică, iubea democrația, dar asta nu-l făcea mai puțin gelos pe liderii sovietici care nu depind de votul alegătorilor, n-au în coaste o opozitie structurată legal și, în plus, sunt liberi să intervină în țările pe care le controlează, să le schimbe liderii, combinând căile politice cu cele conșpiraționiste, atunci când cer interesele proprii.

Dependente economic, dar și militar, legate prin coridorul ombilical de Moscova, conducerile țărilor comuniste continuau să exerseze mimetismul față de URSS, chiar dacă era depășită perioada când, dacă ploua în Piața Roșie,

Respectând conducătorii bulgari deschideau umbrela la Sofia. Deși eram în 1989, octogenarul lider comunist bulgar Jivkov, trăind de mult în trecut, a crezut că va fi suficient, ca pe vremea lui Stalin sau Brejnev, să adopte limbajul reformist al lui Gorbaciov pentru a nu fi descălecat. N-avea să fie aşa; noul lider, continuând să creadă în utopia reformării, avea să respingă onctuoasa subordonare a lui Jivkov, încurajând „junii bulgari“ să-l mazilească pe grădinarul lagărului, care încercase să-i vândă Moscovei castraveți veștejiți drept trufandale. Felul în care va fi pus pe făraș Jivkov avea să-l convingă pe Ceaușescu de faptul că n-are nicio cale de negociere cu Gorbaciov. „Scânteia“ care a produs schimbarea la Sofia s-a chemat Mladenov, un om de paie al Kremlinului. Va putea produce eşalonul superior de la Bucureşti un *erzatz* al său, al Conducătorului? Se va vedea că această întrebare îl obseda pe Ceaușescu, atunci când, mimând o ieșire spectaculoasă din sala de unde dispecera potolirea revoltei din stradă, va încerca să forțeze ieșirea la vedere a *Uzurpatorului*. După cum se știe, n-a decartat nimeni; dimpotrivă, Ceaușescu a fost rugat să revină. Altfel, probabil, am mai fi luat cunoștință și de o altă „sinucidere“!

Indiscutabil că și România figura în fișierele serviciilor secrete moscovite cu o distribuție având un grad de probabilitate diferit de celealte țări, deoarece veleitățile la comanda României erau înăbușite din fașă, iar Ceaușescu nu împărtea autoritatea decât cu soția. Atât de prepuelnic devenise Conducătorul în relațiile cu Moscova încât redusese la minimum contactele, iar cei din anturajul lui, autorizați să întâlnească omologii sovietici, se numărau pe degete; selecționați în funcție de fidelitate, erau și încadrați strict, securistic, interzicându-li-se întâlniri fără martori. Totuși, deși visa la închiderea etanșă a României, ca și cum țara ar fi o cutie de conserve, era constrâns să aprobe contacte cu sovieticii. Mai ales pe probleme militare, unde întâlnirile din cadrul Tratatului de la Varșovia erau obligatorii. Dar cine-i

Putea garanta că generalul Stănculescu, bunăoară, intim al clubului select al neguțătorilor de arme, nu are și întâlniri neautorizate? Inclusiv cu sovieticii. Se știa de pățania serviciilor secrete cehoslovace care se confesaseră în timpul *Primăverii de la Praga* unor kaghebiști veniți în Cehoslovacia ca turiști sau ziariști occidentali, luându-i drept adversari ai Moscovei. Da, un alt alibi pentru contacte oculte ale militarilor români cu serviciile secrete moscovite putea fi clubul – extrem de sever selecționat – al participanților la comerțul cu arme; după URSS și Cehoslovacia, România era al treilea exportator de arme din Est și al nouălea din lume. Probabil că una sau chiar ambele canale au fost fructificate de către Moscova din moment ce în februarie 1990, într-o emisiune tv sovietică, șeful Direcției de informații externe din KGB, generalul Leonid Scerbașin, citat de către agenția sovietică de știri, declara: „*Noi am putut prevedea toate componentele care au generat (...) criza din România și am putut prevedea ceea ce s-a întâmplat în Germania*“. Faptul „că evenimentele din România n-au constituit o surpriză“ nu ne miră, însă nu știm care sunt componentele ce au putut fi prevăzute „*de serviciile secrete sovietice*“. Fuga cu ajutorul unui comandò a Nadiei Comănești chiar în timpul întâlnirii Bush–Gorbaciov de la Malta? Spectacolul oferit de Miliție cu arestarea pastorului Tökés la Timișoara unde doar Televiziunea lipsea pentru ca totul să pară că România era, cel puțin în privința arestărilor, o *societate deschisă*? Despărțirea cuplului Ceaușescu pentru vizita lui Nicolae la Teheran, ca să i se tragă mai ușor cuplului dictatorial covorul de sub picioare? Programarea mitingului din 21 decembrie care a echivalat cu împingerea Ceaușestilor pe toboganul istoriei? Tot o componentă poate fi și mitingul avortat din 22 decembrie dimineață, prin complicitatea redacției de politică internă a TVR, condusă de Brateș? Desigur că afirmația generalului sovietic e esențială, dar ea – normal – e evazivă. Nu-i poți cere unui demnitar rus, care are în spate

Respectând tradiție seculară de tăinuire a intențiilor, ceea ce n-am reușit să facem măcar cu un novice în serviciile secrete – cum se lăuda domnul Măgureanu că e, plătit din bani românești –, să pronunțe cuvântul care spune adevărul despre culisele Revoluției!

Până una, alta, scriam într-o revistă de istorie la aniversarea/comemorarea unui deceniu de la evenimente, că e folositor să apelăm la situații similare celei din România. Mă refeream la dezvăluirile făcute despre implicarea serviciilor secrete moscovite în ceea ce – spre norocul praghezilor – avea să fie *revoluția de catifea*. Miercuri, 30 mai 1990, extrem de scrupulosul canal de televiziune BBC avea să difuzeze un documentar despre complotul pus la cale de KGB. Serviciile secrete sovietice, împreună cu cele cehoslovace, puseseră la cale scenariul înlocuirii echipei conservatoare cu una gorbaciovistă. Pentru aceasta, Miliția a primit ordin să reprime cu violență manifestația din 17 noiembrie 1989. și Miliția s-a conformat; peste cinci sute de răniți au fost înregistrăți în acea zi. Printre ei, și un mort. Un Tânăr, Martin Smidt, student la Facultatea de Matematică și Fizică. Acoperit cu o pătură, cadavrul a fost transportat cu o ambulanță. Când manifestanții, adunați în Piața Wenceslas pentru a comemora 50 de ani de la asasinarea altui student de către trupele germane de ocupație în timpul cel de-al Doilea Război Mondial, au aflat de la o Tânără femeie că a fost omorât un student în ambuscada cu Miliția, emoția mulțimii a devenit explozivă. Unul dintre semnatarii celebrului Manifest 77, informat de Tânără femeie, a acuzat puterea condusă de conservatorii Jakeš și Miroslav Stepan că trage în propriul popor. Ancheta desfășurată a demonstrat că adevăratul Martin Smidt, într-adevăr student, lipsea din Praga în aceeași zi, și a fost substituit de Ludek Zivak, locotenent de miliție, pus să joace rolul unui... mort, în încercarea de a destabiliza situația. Documentarul BBC a demonstrat, punct cu punct, sprijinindu-se pe cercetările unei

Recomisiei parlamentare pragheze, planul elaborat de șeful poliției politice cehoslovace, generalul Alois Lorencz, împreună cu generalul Victor Grușco, unul dintre adjuncții KGB-ului.

Destabilizarea urmărită de cei doi ar fi avut ca efect aducerea la putere a lui Zdenek Mlynar, un disident refugiat la Viena. Planurile generalilor din serviciile secrete au fost dejucate de un... locotenent, care a denunțat la televiziune rolul ce i se rezervase de către șefii săi. De remarcat în scenariul de la Praga e și faptul că Miliția, după prima reacție de reprimare violentă a demonstranților, a părăsit subit scena, lăsând instituțiile Puterii în voia multimii. Și încă un fapt relevant pentru ceea ce – probabil – s-a întâmplat și la București e că ofițerii Spetsnaz, serviciu special inițiat de Stalin pentru pedepsirea, prin lichidare, a ofițerilor dezertori și destinat apoi, în anii postbelici, instrumentării loviturilor de stat în străinătate, au părăsit discret – tot aşa cum și veniseră, la bordul unor avioane sovietice – Praga, orașul în care *revoluția de catifea...* fusese implementată. Tot pe fondul unei uriașe revolte populare! Au existat astfel de proiecte la Timișoara sau București? Greu de spus, deși faptele nu par a fi coincidențe întâmplătoare. Cum nu poate fi întâmplător nici faptul că prima intervenție televizată a echipei câștigătoare a fost jurământul de credință față de „idealurile intinute ale comunismului“. „Ca să fiu cinstit – ne declara Silviu Brucan – un timp am fost și eu gorbaciovist. De fapt, dacă analizăm scrierea celor șase, ea este pătrunsă de spiritul gorbaciovist. Evenimentele din decembrie au răsturnat complet datele problemei, atunci mi-am dat seama că avem de-a face cu o revoluție nu numai anti-ceaușistă, ci și anti-comunistă. Că trebuie să schimbăm cu 180 de grade totul. Și aici am avut primele ciocniri cu Iliescu, și am început să-mi dau seama că soluția Frontului Salvării Naționale,adică o soluție de centru-stânga, nu este potrivită.“